

INTERACȚIUNEA BIBLIOTECAR-UTILIZATOR PRIN INTERMEDIUL CATALOGULUI PARTAJAT (la Filiala de Arte „T. Arghezi” a BM „B.P. Hasdeu”)

Anastasia MOLDOVANU,
bibliotecar principal, Filiala de Arte „Tudor Arghezi”

Résumé

La mise en œuvre des technologies modernes dans les bibliothèques et l'évolution continue des processus de travail grâce à l'utilisation active de l'équipement technologique contribue à l'expansion de l'accès à l'information, et aux collections de bibliothèque. Le traitement et l'enregistrement des documents en utilisant des logiciels permet la création du catalogue électronique qui devient l'outil principal dans la bibliothèque contemporaine. L'utilisation efficace de ce catalogue à travers les outils de recherche, fournit des possibilités de diversification des services, des relations complexes, dynamiques de coopération entre le bibliothécaire et l'utilisateur. Le but de la communication avec l'utilisateur est une meilleure connaissance des principes de travail dans le catalogue électronique, qui est un facteur important dans l'utilisation efficace des ressources d'information dans les bibliothèques.

Mots-clés: *catalogue électronique, outils de recherche, catalogage, classification, interaction bibliothécaire/utilisateur.*

* * *

Catalogul electronic colectiv al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” cuprinde colecțiile din cele 28 de filiale conectate în rețea și este instrumentul de lucru de bază, oferă acces gratuit la informații referitor la colecție. Indiferent de locul aflării și timpul accesării lui, utilizatorii pot să beneficieze nelimitat de ofertele și serviciile catalogului. Nivelul de utilizare a catalogului depinde de nivelul de cunoaștere și percepție a acestor servicii de către utilizator. Bibliotecarul are rolul principal de a-l învăța pe utilizator să cunoască soluțiile de accesare și căutare în catalog în proce-

sul de infodocumentare. Relația bibliotecar-utilizator prin intermediul catalogului electronic este multilaterală, interacțiunea se produce atât în mod direct, cât și prin utilizarea resurselor disponibile (telefon, poștă electronică, rețele de socializare, skype, chat, messenger ș.a.). Se evidențiază mai multe nivele sau stări ale acestei relații – de la utilizatorul începător, pasiv, consumator de informații – până la utilizatorul activ, distribuitor de informații. Rolul bibliotecarului în această relație este important, căci este purtătorul de cunoștințe și abilități profesionale speciale în aplicarea instrumentelor de căutare în baza de date, de el depinde formarea experienței utilizatorului pentru perceperea serviciilor web. Relația bibliotecar-utilizator capătă un aspect de colaborare specializat la Filiala de Arte „T. Arghezi”, deoarece aici găsim informații la tabla de materii despre știința muzicală – istoria și metodologia muzicii universale și naționale; compoziții muzicale universale și naționale; lucrări pentru instrumentele muzicale; informații referitoare la opera de creație a personalităților muzicale – compozitori, instrumentiști, interpreți; informații despre formații artistice legendare, evenimente muzicale ș.a.

Pe măsura aplicării noilor tehnologii, interacțiunea bibliotecar-utilizator se modifică, devine mai profundă și creativă. Conform sarcinii prioritare din 2013 a filialelor BM „B.P. Hasdeu” despre integrarea informatizată prin aplicarea și gestionarea resurselor informaționale la o treaptă mai performantă, Filiala „T. Arghezi” s-a angajat să introducă în catalogul electronic documente specifice: documentele de muzică

tipărită. Prin acest act, biblioteca noastră printre primele a început catalogarea și barcodarea colecției. Colecția numără peste 19 000 de documente de muzică tipărită. S-au introdus deja în catalogul partajat al filialei circa 15% din numărul total.

În acest context, poate fi readus în atenție faptul că acum interacțiunea bibliotecar-utilizator la Filiala de Arte „T. Arghezi” este mult mai simplă (la prima vedere) comparativ cu perioada anterioară, când pentru identificarea sursei în catalogul tradițional se recurgea pe cale succesivă, de la o sursă la alta, de la catalogul pe subiecte la cel alfabetic al notelor muzicale, care, la rîndul lui, era repartizat după autori, compozitori, interpreți, după primul vers al cîntecului ș.a. Catalogul electronic însă ne oferă posibilitatea ca printr-o singură accesare să primim mai multe variante de răspuns. El reflectă în totalitate fondul de bibliotecă. Dar pentru a oferi informații necesare utilizatorului referitor la colecțiile filialei, toate documentele trebuie introduse în catalogul partajat. La Biblioteca de Arte „T. Arghezi”, s-a început cu efectuarea proceselor de evidență-reevaluare și reinventariere a colecțiilor, identificare și scoatere din circuit a documentelor uzate fizic sau moral. Acest volum de muncă a fost realizat în special de către membrii echipei BM „B.P. Hasdeu”, bibliotecarii N. Gnidaș, L. Ciornii și M. Musatova în perioada anilor 2010-2013.

Apoi a continuat cu etapa propriu-zisă de introducere în catalogul electronic a documentelor. Acest proces complex este realizat în cadrul mai multor etape importante.

Catalogarea este procesul de elaborare a catalogului ce caracterizează elementele, care identifică documentul, determină punctele de acces și ne permite să găsim documentul, ale cărui autor, titlu, subiect sînt cunoscute – toate acestea sau măcar unul dintre ele. Pentru ca documentul catalogat să fie disponibil și apoi regăsit de către cititor este necesară **clasificarea** sau **indexarea** cu vedetele de

subiect, care se face în baza documentului *Vedete tematice și indice CZU pentru documentele de muzică tipărită*, elaborat de Departamentul tehnologia informației al BM. Procesul este realizat de către echipa de bibliotecari de la Filiala de Arte împreună cu dna Evelina Bocancea, șef oficiu la departamentul numit mai sus. Fixarea veridică a informației despre document în catalogul integrat se face în cele nouă blocuri, menționate în manualul UNIMARC și standardele internaționale ISBN, ISMN, ISBD (PM).

Procesul de disponibilitate al documentului pentru utilizator este finalizat de ultima etapă – **barcodarea**. Prelucrarea tehnică a documentului necesită aplicarea codului de bare, care va permite pe viitor împrumutul de carte în regim automatizat.

Înregistrarea documentului necesită și descrierea conținutului, deoarece nu întotdeauna utilizatorul își caută sursa după autor sau titlul cărții. De multe ori solicită o creație dintr-o culegere. De aceea, este important **conținutul**, care oferă date complementare la sursă: denumirea piesei, autorul textului, compozitorul, interpretul. Spre exemplu, la solicitarea textului și a notelor muzicale ale cîntecului *Pentru ea* ne este cunoscut numai titlul. În cazul căutării după titlu, catalogul ar indica un număr mare de surse din care ar trebui să identificăm piesa. Pentru a evita acest lucru apelăm la sursa de internet, care ne indică numele compozitorului – Ion Aldea-Teodorovici. Simplificăm căutarea în catalog, indicînd titlul și compozitorul cîntecului. Catalogul ne trimite direct la sursa solicitată: cartea *Învierea* de Grigore Vieru (Chișinău, 1990). În *Cuprins* regăsim cîntecul *Pentru ea* la pag. 17 cu informații complementare referitoare la autorul textului – poetul Grigore Vieru.

Bibliotecarul informează utilizatorul despre posibilitățile și funcțiile catalogului electronic în promovarea colecțiilor, explicînd toate punctele de acces. Fiecare bibliotecar, fiind conectat la catalogul

partajat colectiv învață utilizatorii bibliotecii respective modul și căile de utilizare. Căutarea documentului în catalogul electronic se efectuează după criteriile de căutare: cuvinte-cheie, titlu, autor, vedete de subiect. Mai mult decât atât, bibliotecarul ghidează și aplică cunoștințele utilizatorului la completarea catalogului cu liste tematice. Spre exemplu, la Filiala de Arte s-a elaborat o listă tematică online cu genericul *Cîntece pe versurile poetului Dumitru Matcovschi*. Căutarea temei am efectuat-o după elementul cuvinte-cheie – *Matcovschi, poezii cîntate* (autor și vedetă de subiect). Catalogul a indicat șaptesprezece surse – cărți în care se regăsesc poeziile poetului puse pe muzică. La accesarea individuală a fiecărei surse apare titlul și descrierea bibliografică a documentului, însoțită cu conținut, posibil și imaginea copertei. Fiecare carte indică un cîntec sau mai multe.

De exemplu: cartea *Lîngă rugurile toamnei... cerească-i dragostea dintii: culegere de cîntece pe versurile poezilor români* de Eugenia Manea-Cernei. În conținutul cărții apar nouă poezii de D. Matcovschi. Lista poate servi ca sursă de informare pentru doritori și este disponibilă pe <http://opac.hasdeu.md/cgi-bin/koha/opac-shelves.pl?viewshelf=52&sortfield=title>.

De asemenea, după instrucțiunile bibliotecarului, un utilizator (profesoară de muzică), a întocmit o listă tematică de sine stătător, utilizînd în căutare *vedeta de subiect*. Lista *Cîntece corale moldovenești pentru cor de copii și pian* include sursele cu titlul, autorul documentului și, respectiv, cota de aranjare la raft. În așa mod utilizatorul (profesoara) structurează sursele regăsite în colecție, care pot fi ușor accesate ulterior, iar pentru elevi a fost furnizată o listă de surse echipată cu conținut, localizare, elemente de distribuție și apreciere a informației. Lista se completează în continuare.

Catalogul electronic ne oferă diverse moduri de căutare. Un model de prezen-

tare poate servi blogul tematic *Chișinăul muzical* al Filialei de Arte, disponibil pe <http://bibliomusic.wordpress.com>, în care echipa bibliotecii colecționează cîntece despre Chișinău, însoțite de text, note muzicale și videoprezentare. Deja sînt adunate 45 de piese muzicale, investigațiile continuă. Ca să se evite surplusul de surse în cazul căutării după cuvintele-cheie *Chișinău, cîntece*, doritorii pot identifica aceste piese după vedeta de subiect geografică *Chișinău în muzică*. Apar 13 surse în care pot fi găsite cîntece despre Chișinău.

Prin exemplele citate s-a dorit să ne împărtășim din experiența noastră referitor la unele aspecte de catalogare ale documentelor de muzică tipărită în catalogul electronic al BM, care se efectuează pentru prima dată și să elucidăm impactul pe care îl are acest proces asupra bibliotecarului și utilizatorului.

Colecția *Documente de muzică tipărită* de la Filiala de Arte „T. Arghezi” este una inedită, deține informații importante referitoare la cultura și arta muzicală a Moldovei, în special, și a altor țări. Introducerea lor în baza de date a BM „B.P. Hasdeu” este un mare avantaj pentru studiu, un ajutor real pentru specialiști, elevi, studenți și doritori interesați de această sferă de activitate, este o cheie de acces la comorile patrimoniuului cultural național și universal.

La modul general, catalogul electronic, în funcție de criteriul sau instrumentul de căutare ce a fost aplicat, ne oferă nu numai accesul nelimitat la resursele informaționale. Există și o opțiune, prin intermediul căreia utilizatorii au posibilitatea de apreciere, recomandare și distribuție a informației pe diferite căi, spre exemplu, să recomande cartea preferată colegilor și prietenilor prin rețelele de socializare. Pentru ca utilizatorului să-i fie satisfăcute necesitățile de informare la un nivel suficient, bibliotecarul trebuie să învețe în permanență modificările în utilizarea tehnologiilor. La realizarea acestei sarcini sunt desfășurate o serie de activități, training-uri și ateliere profesiona-

le ce vizează gestionarea și administrarea sistemului informatic în ansamblu, a sistemului integrat de bibliotecă implementat și realizat la BM „B.P. Hasdeu”.

Referințe bibliografice

Ghidul utilizatorului Bibl. Municipală „B.P. Hasdeu”. Ch. : Notograf Prim, 2012. 28 p.

Manual UNIMARC. Federația Intern. a Asociațiilor de Bibl. și Instituții. Ed. de Brian P. Holt, asistat de Sally H. McCallum & A.B. Long; trad. de

Mihaela Bora ș.a. București : Bibl. Naț. a României, 1993. 430 p.

VÎRLAN, Aliona. *Planul de activitate a Filialei de Arte „T. Arghezi” : 2012*. Chișinău, 2013.

VÎRLAN, Aliona. *Planul de activitate a Filialei de Arte „T. Arghezi” : 2013*. Chișinău, 2014.

http://www.libruniv.usb.md/confbib/articole/2007_1-2/82-84%20conf_1+2-2007.PDF

http://lib.ase.md/site/docs/publicatii/dezvoltarea_durabila.pdf

<http://www.bibnat.ro/dyn-doc/Standarde-in-vigoare>.

AXA VALORICĂ A POEZIEI LUI DUMITRU MATCOVSCHI ȘI DREPTURILE DE AUTOR

Conf. dr. Victoria FONARI,

Departamentul literatură română și teorie literară, USM

Abstract

The article is about the term „edge” in the creation of Dumitru Matcovschi. In the poetic text, Dumitru Matcovschi uses the word Mărgioară (edge) with the meaning „the country or the native land”. It is the space where he was, with people who have marked him. The poet makes the village on the banks of the Nistru – Vadul Rașcov – a myth of Mărgioară (edge): „The most beautiful./ No one in the book. /It was once here on ... / a mărgioară (an edge) / A shore waters / was once here about ...” (Tear of the Gods). Even if the word mărgioara will not always be written with a capital letter it is a cult accentuated by the force of a word that the common name becomes own. Status of the word Mărgioara amplifies the connotation of edges. From optical lexical, the edge is synonymous with marginal, peripheral, secondary ferrous, unimportant, watching etc. In this linguistic field the writer takes the position of Don Quixote and succeeds to make from something common knightly full of nobility accessories. Metamorphosis is determined by the aura that he makes out of the root word “edge”. The achievement of the poet is like the king who has the power to gold, is the same

enrichment not only materially but rather spiritual.

Keywords: poetic text, limited space, myth of Mărgioara (edge), centre of the earth.

* * *

1. De la teoria economică la dialogismul lui Bahtin

Interdisciplinaritatea își face loc din ce în ce mai mult în investigațiile teoriei literare. Până nu de mult era firesc să abordez un text artistic prin filiera științelor socioumanistice, cum ar fi prin conceptele filosofice, hermeneutice, ale istoriei, ale psihologiei. Iată că observăm în secolul nostru, unul ce se axează pe informatică și economie, o tendință de a accepta în interpretare un abuz din partea acestora și de a plana în teoriile ce-și știau frontierele încorsetate în domeniile respective aparținând științelor exacte, dominate de fizică și matematică. Un exemplu în acest sens sunt noțiunile: globalizare, teoria haosului, hypertext cu sensul din domeniul informaticii. E timpul să revizuim și teoria economică a marginalismului. Conform studiilor încă din anii 1870-1890 *marginerea*